

Saksnummer	Uvalg	Møtedato
95/2024	Formannskapet	17.10.2024
77/2024	Kommunestyret	29.10.2024

Saksbehandler: Harald Einar Erichsen

Hjemmel: Kommuneloven § 14-5. Årsbudsjettets bindende virkning. Budsjettstyring.

Tertialrapport 2/2024 med budsjettregulering

Saksopplysninger

Kommunedirektøren presenterer i redegjørelsen under, og i webpresentasjon, kommunens økonomiske resultat og sykefraværstatistikk ved utgangen av 2. tertial 2024. Webpresentasjonen er laget i IT-programmet Framsikt. Den samler rapportering fra kommunalsjefer og kommunedirektøren i ett felles verktøy. Modulen er integrert med kommunens regnskapssystem Visma. Lenke til webpresentasjon i Framsikt: <https://pub.framsikt.net/2024/rodoy/mr-202408-t2-2024/>

Oppsummering drift

Overordnet viser bevilgningsregnskapet for Rødøy kommune et merforbruk på Mnok 2,318 målt mot budsjett. Det fremkommer stor variasjon mellom de ulike avdelingene, noe av dette kan forklares med et avvik for periodisering mellom budsjett og regnskap. Et eksempel på dette er engangskostnader i form av lisenser, abonnement med mer som er ført inn med sin årskostnad i regnskapet mens budsjettet periodiserer slike kostnader over 12 mnd. De største positive og negative avvik som fremkommer mot budsjett er i det følgende kort kommentert.

De største positive avvikene målt mot budsjett pr. utgangen av 2. tertial ligger i netto gevinst for salg av konsesjonskraft med Mnok 3,162. Ved kommende budsjettregulering vil det bli gjennomført en oppjustering av forventet gevinst for salg av konsesjonskraft i tråd med erfaringene så langt i 2024. Det vil samtidig bli oppjustert forventet inntekt fra havbruksfond jfr. utregninger fra Kontali. Netto resultat fra drift av flyktningetjenesten ved utgangen av året vil søkes avsatt mot kommunens flyktningefond.

Ved sentraladministrasjonen har det hele året vært vakanse i stillinger, og det foreslås derfor å regulere ned dette budsjettområdet.

De største negative avvikene målt mot budsjett pr. utgangen av 2. tertial, ligger i periodisert avdragskostnad med Mnok 3,605 i ekstra nedbetaling av gjeld, redusert statlige rammetilskudd samt inntektsutjevnerende tilskudd med Mnok 1,604. Begge disse avvikene fremkommer som følge av avvik mot periodisert budsjett ved utgangen av 2. tertial.

Det totale merforbruket på Helse og omsorg er Mnok 5.826. Av dette viser drift av Rødøya omsorgssenter et merforbruk på Mnok 2,692. Legetjenesten har et merforbruk på Mnok 1,707. Alderstun omsorgssenter har et merforbruk på Mnok 1.434, samt drift av Døgntilbud funksjonshemmede et merforbruk på Mnok 0,626. På bakgrunn i forventninger om fortsatt høye kostnader innenfor sektoren for å drifte ut året, legges til grunn en budsjettregulering med Mnok

6,150. Det er iverksatt tiltak som skal redusere overforbruket innen sektoren, og budsjettreguleringen tar høyde for at sektoren selv klarer å ta ned kostnadene noe mot slutten av året.

For teknisk sektor ligger det an til noe høyere lønnskostnader enn budsjettet. Det er derfor foreslått en budsjettregulering med Mnok 0,250.

Kommunens samlede lønnskostnader eks. pensjon viser et samlet mindreforbruk på Mnok 1,187. I de samlede lønnskostnader ligger det en stor variasjon mellom de forskjellige avdelinger.

Nye beregninger etter oppdatert informasjon fra KLP, viser at våre prognoser i forhold til pensjonskostnader ikke ser ut til å holde. Det er derfor nødvendig å regulere budsjettet også på dette området.

Forslag til budsjettregulering

Beløp i 1000		
Forslag til budsjettjusteringer ekskl. bruk av/avsetning til fond		
Rapporteringsnivå 2 kode	Budsjettjustering	2024
10-Sentral styring og administrasjon		
10	Økt pensjonskostnad sentraladministrasjonen	180,80
10	Nedtrekk Sentraladministrasjonen	-1 760,00
Sum Sentral styring og administrasjon		-1 579,30
20-Oppvekst		
20	Økt pensjonskostnad oppvekst	486,2
Sum Oppvekst		486,20
40-Helse og omsorg		
40	Økte kostnader Helse og omsorg	6 150,00
40	Økt pensjonskostnad Helse og omsorg	964,6
Sum Helse og omsorg		7 114,60
50-Boliger og Næring		
50	Økte utgifter konsesjonskraft	1 800,00
50	Økte inntekter konsesjonskraft	-6 500,00
Sum Boliger og Næring		-4 700,00
60-Landbruk		
60	Økte kostnader Teknisk	250,00
Sum Landbruk		250,00
90-Teknisk/ samferdsel		
90	Økt pensjonskostnad Teknisk	138,5
Sum Teknisk/ samferdsel		138,5
99-Finans/ Kontroll linje		
99	Økte inntekter havbruksfond (Kontali)	-10 700,00
99	Økte renteinntekter	-2 000,00
99	Økt avdraglån	3 500,00
99	Bruk avfond	-4 640,00
99	Finansiering fra dispfond	-1 770,00
99	Avsatt til fond	13 900,00
Sum Finans/ Kontroll linje		-1 710,00
Totalt		0

Oppsummering investering.

Kommunens investeringer ved utgangen av 2. tertial er kommentert i separat tabell i webpresentasjonen. Det er ved utgangen av 2. tertial ikke gjennomført låneopptak for finansiering av kommunens investeringer. Bakgrunnen for dette er forsinkelser i det største prosjektet, Hovedlegekontor. Ubrukte investeringsmidler ved årets utløp, må i budsjettmøte i desember overføres til 2025.

Sykefravær

Rødøy kommune har et samlet sykefravær på 8,5% pr. 2. tertial 2024. Dette er en svak økning fra tilsvarende periode i 2023 da samlet sykefravær var på 8,06%. Langtidsfravær er 6,84% pr. 2. tertial 2024. Dette er en marginal økning fra 2023 da langtidsfraværet var på 6,8%. Korttidsfravær har økt fra 1,54% i 2023 til 1,66% i 2. tertial 2024. Rødøy kommune har mange mindre enheter med få ansatte. Sykefraværstatistikken vil derfor kunne gi store prosentutslag i disse tjenesteområdene ved en enkelt sykemelding.

Konklusjon og anbefaling

Samlet sett ser administrasjonen på nåværende tidspunkt et behov for å korrigere budsjettene. Det vises ellers til kommentarer i vedlagte tertialrapport. Administrasjonen anbefaler at kommunestyret tar tertialrapport 2- 2024 til orientering.

Kommunedirektørens innstilling

1. Kommunestyret tar tertialrapport 2- 2024 til orientering.
2. Kommunestyret vedtar budsjettregulering i tråd med kommunedirektørens forslag som ligger i saken.

Rødøy kommune, 02.10.2024

Harald Einar ErichsenKommunedirektør

Dette dokumentet er godkjent elektronisk og har derfor ikke håndskrevet signatur.

1 2024905 - Kontali, Estimerte utbetalinger til Rødøy kommune

Bærekraftsmål

<Den veiledende teksten om hvert mål fjernes til fordel for hvordan ditt prosjekt svarer ut minimum ett av bærekraftsmålene. Skriv inn hvordan mål i folkehelseplanen og klima- og energiplanen realiseres i samsvar med bærekraftsmålene. Slett radene som ikke brukes slik at du kun står igjen med bærekraftsmål(ene) som du har svart ut. For mer informasjon: <https://www.fn.no/Om-FN/FNs-baerekraftsmaal> >

1 UTRYDDE FATTIGDOM 	Fattigdom handler om mangel på trygghet, forutsigbarhet, valgmuligheter og innflytelse. For å bekjempe fattigdom må den økonomiske veksten være inkluderende og fordeles jevnere blant land og befolkning. Den må skape bærekraftige jobber, og gi like muligheter til alle.
2 UTRYDDE SULT 	Sult og feilernærning er den største helsetrusselen på verdensbasis. Matsikkerhet er å ha tilgang til nok mat, trygg mat og næringsrik mat, for å kunne leve et aktivt og sunt liv. Matsikkerhet handler både om hvor mye mat som er tilgjengelig i et samfunn og i hvilken grad mennesker har tilgang til den.
3 GOD HELSE OG LIVSKVALITET 	Gjennom forebygging, behandling og å fremme mental helse og livskvalitet, skal arbeides med å redusere antall mennesker som dør for tidlig med en tredjedel innen 2030 (ikke smittsomme sykdommer og trafikkuhell), samt forebygge psykiske lidelser som angst, depresjon og selvmord.
4 GOD UTDANNING 	En god utdanning er grunnlaget for å forbedre menneskers liv. For å nå bærekraftsmålene trenger vi en skole som viser hvordan verdens utfordringer henger sammen. Bærekraftig utvikling som tverrfaglig tema skal legge til rette for å forstå grunnleggende dilemmaer og utviklingstrekk i samfunnet, samt hvordan de kan håndteres.
5 LIKESTILLING MELLOM KJØNNENE 	Ulikhet mellom menn og kvinner er spesielt synlig i fremtredende posisjoner. 1 av 3 kvinner rammes av fysisk eller seksuell vold. Seksuell og reproduktiv helse vektlegger muligheten til å leve ut sin seksualitet uten tvang eller diskriminering, samt muligheten for selvbestemmelse innen reproduktivitet.
6 RENT VANN OG GODE SANITÆRFORHOLD 	Fokus på bedre forvaltning av vannressurser lokalt, nasjonalt, regionalt og globalt, ved å måle graden av tilgang til rent vann og gode sanitærforhold. Dette innebærer målingen av hvor mye vann som blir brukt, hvor mye som er vernet og renset og gjenvunnet.
7 REN ENERGI TIL ALLE 	Energi er den største bidragsyteren til klimaendringer, gjennom utslipp av CO2 og andre klimagasser. Tilgang til energi står i sentrum av så nær som alle utfordringer og muligheter vi møter i dag. Det kan dreie seg om jobber, sikkerhet, klimaendringer, matproduksjon eller muligheter for økt inntekt.
8 ANSTENDIG ARBEID OG ØKONOMISK VEKST 	Å skape økonomisk vekst og nye arbeidsplasser gjennom anstendig arbeid er en forutsetning for bærekraftig utvikling. Anstendig arbeid er i FNs bærekraftsmål beskrevet som: arbeid som er produktivt, arbeid som gir en rettferdig inntekt, sikkerhet på arbeidsplassen og sosial beskyttelse til familier.
9 INDUSTRI, INNOVASJON OG INFRASTRUKTUR 	Infrastruktur er den underliggende strukturen som må være på plass for at et samfunn skal fungere. Infrastruktur er en forutsetning for økning i vekst og produktivitet, og for forbedringer i utdannings- og helsetilbud. Teknologi og innovasjon anses som drivere til å løse miljømessige utfordringer.
10 MINDRE ULIKHET 	For å kunne skape en bærekraftig utvikling må vi redusere ulikheter mellom land, og innad i land. En rettferdig fordeling av et lands ressurser er nødvendig for å redusere fattigdom og skape stabile samfunn. Samtidig øker forskjellene mellom dagens befolkning både gjennom ulikhet i inntekt og formue, og i tilgang til skole, helsehjelp og muligheter.

11 BÆREKRAFTIGE BYER OG LOKALSAMFUNN 	Urbanisering kan bringe med seg innovasjon og større effektivitet som igjen skaper økonomisk vekst i et land. Samtidig fører den raske urbaniseringen til at mange kjemper om de samme ressursene. Vanlige utfordringer i byer: for mye trafikk og luftforurensning, for lite penger til offentlige tjenester og mangel på gode boliger.
12 ANSVARLIG FORBRUK OG PRODUKSJON 	Bærekraftig produksjon innebærer å minske ressursbruk, miljøødeleggelse og klimagassutslipp når en lager en vare. I dag forbruker vi mer enn hva som er miljømessig bærekraftig. For å sikre gode levekår for nåværende og fremtidige generasjoner må også hver enkelt forbruker endre livsstil.
13 STOPPE KLIMAENDRINGENE 	Klimaendringer er et globalt spørsmål og kjenner ingen landegrenser. Derfor må vi også finne globale løsninger. I tillegg til å kutte i utslipp og fange og lagre CO₂, må det satses langt mer på annen ren energi. 2 graders temperaturøkning er grensen for hva naturen kan tåle. Stiger temperaturen mer enn det vil klimaendringene bli ukontrollerbare.
14 LIVET I HAVET 	Marine næringer er viktige for å dekke økende etterspørsel etter mat, energi og medisin i framtiden. Slik byr havet også på muligheter for nye arbeidsplasser og økonomisk vekst. Regn, drikkevann, været, klimaet, mye av maten vår og til og med lufta vi puster inn er til syvende og sist regulert av havet.
15 LIVET PÅ LAND 	Over 80 prosent av alle dyr, planter og insekter som lever på land, bor i skogen. Målets hovedfokus er å bevare klodens biologiske mangfold, fremme bærekraftig bruk av ressursene og dele godene av genetiske ressurser rettferdig.
16 FRED, RETTFERDIGHET OG VELFUNDERENDE INSTITUSJONER 	Oppnå en betydelig reduksjon i alle former for vold, stanse overgrep og utnytting, samt fremme rettsstaten. Utvikle velfungerende, ansvarlige og åpne institusjoner på alle nivåer som gir lydhøre, inkluderende, med-bestemmende og representative beslutningsprosesser. Målet skal også fremme og håndheve ikke-diskriminerende lover og politikk for bærekraftig utvikling.
17 SAMARBEID FOR Å NÅ MÅLENE 	For å lykkes med bærekraftsmålene trengs det nye og sterke partnerskap. Myndigheter, næringslivet og sivilsamfunnet må samarbeide for å oppnå bærekraftig utvikling. Å gjøre tilgjengelig informasjon og kommunikasjon til innbyggerne i et land er også et viktig punkt på dette målet.

<Vennligst ikke slett noe etter denne linjen>

Utskrift av møteprotokoll

for Rødøy formannskap i møte 17. oktober 2024, Rødøy rådhus.

Av 5 medlemmer var 5 til stede (medregnet møtende varamedlemmer).

95/2024 Tertialrapport 2/2024 med budsjettregulering

Formannskapets behandling i møte den 17.10.2024:

Kommunedirektørens innstilling:

1. Kommunestyret tar tertialrapport 2- 2024 til orientering.
2. Kommunestyret vedtar budsjettregulering i tråd med kommunedirektørens forslag som ligger i saken.

Vedtak:

Som innstillingen. Enstemmig.

Rett utskrift

Rødøy kommune, formannskapskontoret 22.10.24

June Vibeke. S. Brandth, spesialkonsulent

Til: Rødøy kommune

Vår ref.: 41001

Dato: 05.09.2024

Estimerte kommuneutbetalinger

1 Bakgrunn

Dette Notatet beskriver estimerte kommuneutbetalinger i henhold til en modell som Kontali Analyse utarbeidet i perioden 2019-2020. Denne modellen er utvidet og korrigert med de endrede reguleringer, og forslag til reguleringer og skattlegging av lakse-sektoren i Norge. Målsetningen er å kunne estimere utbetalinger til enkelt-kommuner og -fylker, på bakgrunn av de instruksjer og forskrifter som gjelder for skatter og avgifter, samt scenarier på laksepriser og produksjonsvolumer, i henhold til Kontali sine segment-analyser for sektoren.

Rammen for notatet, og kommune-utbetalingene som søkes estimert av denne modellen, er følgende:

- Utbetalinger fra Havbruksfondet (Produksjonsavgift og andel proveny fra MTB-salg)
- Andre utbetalinger eller overføringer til kommunesektoren, som resultat av, eller i form av andel av et grunnrenteproveny og føringer for kommuneandel av dette (Ekstrabevilgninger)

Vi har i tidligere publiseringer av dette notatet, gitt de siste oppdateringer av prosessen med å lande og vedta en grunnrentemodell, og inkludert denne informasjon i dette kapittelet. Nå er majoriteten av disse kommentarene tatt inn i et Appendix til notatet, og oppdatert. Her har vi da inkludert de siste kjente forutsetninger som er gjort knyttet til regjeringens (og forvaltningens) signaler om grunnrenteskatten, dens virkeområde og forutsetninger. Dette gjelder også hvordan vi har valgt å tolke regjeringens lovnad om ekstrabevilgninger til kommunesektoren, som «skal sikre at kommune-sektorens utbetalinger minst skal utgjøre 50 % av provenyet fra grunnrenteskatten.» Noen av forutsetningene er fortsatt å finne under kapittel 2.2.

Hvordan dette vil ende i praksis gjenstår å se. Men det vil kunne være nyttig å gå gjennom Appendix for å forstå, og sette seg inn i disse forutsetningene. **For kommunesektoren vil det nok være nyttig å følge med på hvordan og i hvor stor grad regjeringens lovnad om ekstrabevilgninger i 2025 følges opp, og om tolkningen samsvarer med tidligere vurderinger.**

I denne oppdateringen har vi utviklet en modul som bedre søker å hensynta effekten av utbetalinger som tilgodeses kommuner med **ny-klarert MTB. Forutsetninger er presentert i kapittel 2.2.**

Et hovedpoeng vi vil formidle etter å ha fulgt virkningen av forskrift og modell for utbetalinger fra Havbruksfondet er at for de kommuner som kan vise til nyklarert lokalitetsbiomasse, så gir dette en veldig **god uttelling på utbetalingene.**

Det skal ikke så mye til (+/- 1500 tonn MTB i forrige utbetalingsrunde) før utbetalinger tilsvarende maksgrensen på 5 mill. NOK per kommune oppnås.

Et par eksempler; bak utbetalingsrunden i 2023, var det totalt 563 mill. NOK som var avsatt til ekstra-utbetalinger til kommuner med nyklarert MTB. Siden antall kommuner som kvalifisert til dette var begrenset til 45 kommuner, og veldig mange av disse ble avkortet til max-utbetalingen på 5 mill. NOK, så ble «bare» 212 mill. NOK fordelt på disse 45 kommunene (4,7 mill. i snitt), og resten (351 mill. NOK) gikk til fordeling mellom «alle havbrukskommuner» (142 stk. og nesten 2,5 mill. i snitt).

Så langt i neste periode (Oktober 23 – September 25), er det opparbeidet et beløp på ca. 84 millioner, blant 17 kommuner – som da får et fortrinn til tildeling fra denne potten.

Tidligere har vi bare måttet ta en forutsetning om at nyklarering ville bli omtrent likt fordelt blant havbrukskommunene, noe de siste årene viser, at langt fra er tilfellet.

Denne oppdateringen i modellverket vårt, gir nå din kommune en indikasjon på hvor mye godkjente og publiserte nyklareringer (Akvakulturregisteret), så langt i perioden vil gi kunne gi av utbetalinger.

2 Forutsetninger

2.1 Estimerte provenyer og skatteinntekter

2.1.1 Salg og auksjon av tillatelses-MTB

For trafikklysrunden i 2024 er det så langt solgt 20.223 tonn tillatelses-MTB til en gjennomsnittspris på 285.051 NOK/tonn, totalt **5.765 mill. NOK**. For 2026 antas 20.000 tonn brutto MTB-kapasitet omsatt til en gjennomsnittspris på 304.152 NOK/tonn, totalt **6.083 mill. NOK**. For trafikklysrunden i 2028 antas 25.000 tonn brutto MTB-kapasitet omsatt til en gjennomsnittspris på 328.369 NOK/tonn, totalt **8.209 mill. NOK**.

2.1.2 Produksjonsavgift

Produksjonsavgiften ble innført i 2021 med en avgiftssats på 40 øre/kg. Fra 1. januar 2022 ble satsen oppjustert til 40,5 øre/kg. Deretter ble satsen oppjustert to ganger i 2023. Først til 56 øre/kg fra 1. januar 2023, deretter til 90 øre/kg fra og med 1. juli. For 2024 er satsen satt til 93,5 øre/kg. For påfølgende år antar vi en årlig økning på 3,5 øre.

2.1.3 Grunnrenteskatt

En skatt på grunnrente på 25 %, er innført med virkning fra 01.01.2023, og i stor grad som skissert i lovforslaget, med nevnte endringer. Grunnrenteskattens størrelse vil påvirke kommunesektors utbetaling gjennom ekstrabevilgninger. Det forutsettes opparbeidet et brutto grunnrenteproveny på 5.500 mill. NOK i 2023, 5.500 mill. NOK i 2024, 6.000 mill. NOK for årene 2025 – 2026, og på 6.500 mill. NOK for årene 2027 – 2028. Som beskrevet i Appendix, er det mange uklare forutsetninger for å kunne gjøre disse beregningene.

2.1.4 Forventede endringer i løpet av 2024

Modellen er nå oppdatert med det som er kjent fra Stortingets vedtak, forslag til statsbudsjett, samt resultater fra auksjon av restkapasitet MTB i oktober 2023, samt både auksjons- og fastpris-salg av MTB i 2024. Vi forventer ikke nye store endringer gjennom resten av 2024.

Gjennom vår årlige regnskapsanalyse «The Salmon Farming Industry in Norway», som forventes i oktober/november 2024, vil vi kunne ha et nytt og oppdatert syn på brutto grunnrente proveny. Hvordan utslaget evt. blir på ekstrabevilgning tilligger regjering og forvaltning å bestemme.

2.2 Overordnet om fordeling og utbetalinger

Av det totale provenyet fra salg av tillatelses-MTB skal 45% beholdes av staten, mens 55 % overføres til Havbruksfondet. Fra Havbruksfondet forutsettes det i det nye lovforslaget at 20 % av midlene utbetales til fylkeskommuner og 80 % utbetales til havbrukskommunene.

Av de totale utbetalingene fra Havbruksfondet – og den gjeldende instruksen om blant annet fordeling, kommer 12,5 % av midlene fra salg av tillatelses-MTB til fordeling blant kommuner som har klarert ny lokalitetsbiomasse innenfor siste toårsperiode, med en øvre grense på 5 mill. NOK til en enkeltkommune. Det eventuelt overskytende beløpet fordeles til alle kommuner basert på andel

lokalitets-MTB.¹ Praksisen har vært at denne andelen holdes tilbake i år 1 (salgsåret for nye tillatelser) og etterbetales i år 2 (året før neste salgsår for nye tillatelser). For denne andelen har vi for utbetalingen i 2025 tatt høyde for de kommunene som så langt har klarert ny lokalitets-MTB etter 1. september 2023. for påfølgende år i modellen forutsettes det at alle kommuner klarer lik mengde ny lokalitetsbiomasse i toårsperioden og at hele beløpet fordeles etter standard fordelingsnøkkel.

For produksjonsavgiften vil Stortinget gjennom statsbudsjettet bevilge et beløp til Havbruksfondet basert på estimerte inntekter året før. Stortinget står fritt til å bevilge et beløp som er både høyere og lavere enn de samlede inntektene fra produksjonsavgiften. Basert på våre beregninger utgjør Stortingets bevilgninger i 2022 og 2023 om lag 86 % av inntektene fra produksjonsavgiften året før, og vi forutsetter det samme for 2024. For fremtidige bevilgninger har vi i modellen forutsatt en årlig økning på 2,5 % (tilsvarende estimert konsumprisindeks).

Grunnrenteskatten er en statlig skatt som tilfaller staten. Ifølge lovforslaget er det fortsatt en intensjon om at utbetalinger til kommunal sektor skal utgjøre 50 % av grunnrenteprovenyet. Her er et område hvor både proposisjon og stortingsvedtak fortsatt er uklar på hvordan dette tenkes gjort i praksis, og hvor det henvises at dette vil avklares i egen forskrift. Usikkerheten går blant annet på:

- Vil ekstrabevilgningen bli beregnet høyere i år der det ikke er vesentlige utbetalinger fra Havbruksfondet i forbindelse med auksjonsproveny, eller vil instruks for Havbruksfondet endres for å få mer stabile, årlige utbetalinger av disse midlene?
- Vil det, dersom kommunesektor i år med utbetalinger av auksjonsproveny fra Havbruksfondet, oppnår en høyere utbetaling enn 50 % av grunnrente provenyet, bli gjort fradrag for dette i neste års beregning, eller er det at tenkt at kommunal sektor hvert enkelt år - minimum skal oppnå 50 % av grunnrenteprovenyets nivå?

Ekstrabevilgninger for å sikre at kommunesektoren oppnår utbetalinger tilsvarende 50 % av grunnrenteprovenyet, er fortsatt tenkt omfordelt gjennom kommunesektorens inntektssystem. Det som er nytt fra høringsforslaget i fjor høst, er at ifølge lovforslaget skal også fylkeskommuner skal inngå i disse beregningene. Hvordan fordelingsnøkklene er mellom landets kommuner og fylkeskommuner samlet, avventes bygd inn i modellen inntil statsbudsjettet for 2024 gir større klarhet i dette. Foreløpig har vi forutsatt i scenariet at fylkeskommunenes samlede andel utgjør 20 %, som trekkes fra - før fordeling til kommunene.

- Det kan også stilles spørsmål ved om intensjonen om det med kommunesektors utbetalinger lik 50 % av grunnrenteproveny, menes brutto eller netto (etter fradrag for produksjonsavgift) proveny. Vi antar også at når beregningen av utbetalinger sammenstilt med forrige års grunnrenteproveny, så kan det også være snakk om at dette provenyet er justert for en evt. utbetaling av ekstrabevilgning forrige år.
- De største usikkerhetene knyttet til størrelsen på grunnrenteprovenyet, er selvsagt oppnådde priser og realiserte kostnader og investeringer fremover. Men i tillegg, er det også stor usikkerhet til hvordan næringen evner å fordele slike kostnader mellom grunnrenteskattepliktige og ikke-pliktige deler av virksomhetene. Størrelse på grunnrenteskatte-inntektene, er også svært usikre, både i 2023 og fremover, gitt at Normprisrådet enda ikke har kommet med noen innstilling. Beregninger av reelle priser i 2023, kjenner en heller ikke den samlede effekten av.

For beregning av ekstrabevilgninger i dette notatet, jf. Tabell 3, har vi lagt til grunn følgende forutsetninger:

- Kommunal sektors «50 %-andel», beregnes fra et brutto grunnrenteproveny, dvs. slik innbetalingene vil fremstå innbetalt fra næringen. For fylkeskommunenes andel av denne ekstrabevilgningen, har vi foreløpig lagt til grunn samme fordeling som i havbruksfondet dvs. 20 %. Og mellom fylkeskommunene har vi også brukt deres respektive andeler av klarert lokalitets-MTB. Dette vil nok være ulikt det som gjelder i inntektsfordelings-systemet.

¹ Jf. Instruks for utbetalinger fra Havbruksfondet, kapittel 1, andre avsnitt.

- Havbruksfondets instruks vil være noenlunde uforandret fremover med tanke på utbetalingstidspunkt, slik at majoriteten av auksjonsprovenyer vil komme til utbetaling hvert andre år (dvs. 2024 og 2026).
- I år der utbetalinger til kommunal sektor overstiger 50 % av foregående års grunnrenteproveny, vil dette ikke ha negativ innvirkning på «samme» beregning på følgende år. Dette betyr at denne effekten – med våre forutsetninger, slår inn som ekstrautbetalinger gjennom kommunenes inntekts-systemer, med i størrelsesorden 1.110 mill. NOK i 2025 og 1.230 mill. NOK i 2027.

Til sist om beregnet utbetaling fra ekstrabevilgningen. Merk at vi ikke kjenner til om, eller hvordan en bevilgning til kommunal sektor vil kunne identifiseres og kryss-sjekkes om kommer som tillegg, ei heller om det har sin kilde/opprinnelse i fra grunnrenteprovenyet, – i form av detaljer i de overføringer som måtte komme til kommunene i 2025.

3 Resultater

Rødøy kommune hadde per 15.07.2024 klarert 52.495 tonn lokalitets-MTB, som på samme tidspunkt utgjorde 1,4% av total lokalitets-MTB. Dette utgjør Rødøy kommunes andel av utbetalingene gjennom Havbruksfondet, herunder beløpene for salg av tillatelses-MTB og produksjonsavgift.

For omfordeling av grunnrenteskatten gjennom ekstrabevilgninger er Rødøy kommunes andel – etter omfordeling og utjevning i kommunesektorens inntektssystem – beregnet til 0,0%.

Tabell 1 Estimerte produksjonsvolum (1.000 tonn slaktevekt)²

	2023	2024	2025	2026	2027
Produksjonsvolum	1.556	1.584	1.644	1.738	1.800

Tabell 2 Estimerte totale provenyer (mill. NOK)

	2024	2025	2026	2027	2028
Salg av tillatelses-MTB	5.765		6.083		8.209
Produksjonsavgift	1.316	1.418	1.553	1.664	1.820
Grunnrenteskatt (netto)	5.500	6.000	6.000	6.500	6.500
Totalt	12.581	7.418	13.636	8.164	16.529

Tabell 3 Estimerte totale beløp til kommunene – eks. stat og fylkeskommuner (mill. NOK)

	2024	2025	2026	2027	2028
Salg av tillatelses-MTB	2.140	396	2.258	418	3.048
Produksjonsavgift (bevilgning)	958	996	1.036	1.077	1.120
Ekstrabevilgning (grunnrenteskatt)		887		988	
Totalt	3.098	2.279	3.294	2.484	4.168

Tabell 4 Estimerte utbetalinger til Rødøy kommune

	2024	2025	2026	2027	2028
Salg av tillatelses-MTB	30,1	4,4	31,8	5,9	42,9
<i>hvorav ny klarert lokalitets-MTB</i>		0,0		0,0	
Produksjonsavgift (bevilgning)	13,5	14,0	14,6	15,2	15,8
Ekstrabevilgning (grunnrenteskatt)		0,3		0,3	
Totalt (netto)	43,6	18,7	46,4	21,4	58,7

² Kilde: Kontali Analyse, produksjonsmodeller for laks og ørret.

Appendix

Noen forutsetninger

Som bakgrunn til nåværende notat, er det hovedsakelig to dokumenter som ligger til grunn for vurderinger av inn og utbetalinger fra Havbruksfondet, samt hvordan ekstrabevilgninger etter innkrevet Grunnrenteskatt (første gang på bakgrunn av inntektsåret 2023):

- Stortingsproposisjon – Prop. 78 LS (2022-2023)
- Regjeringens forslag til Statsbudsjettet for 2024

Den 28. mars 2023 la regjeringen fram et lovforslag om grunnrenteskatt i norsk havbruksnæring. Det er lagt fram en proposisjon til Stortinget (Prop. 78 LS (2022-2023) med beskrivelse av lovforslaget for innføring av grunnrenteskatt på havbruk. Lovforslaget er foreslått å tre i kraft fra og med inntektsåret 2023. Innføringen av de nye skatteordningene vil endre dagens utbetalinger til norske havbrukskommuner gjennom både havbruksfondet og kommunenes inntektssystem.

I Stortinget ble det den 25. mai vedtatt, med flertall fra AP, SP, Venstre og Pasientfokus, en grunnrenteskatt gjeldende fra 01.01.2023 med noen endringer fra regjeringens forslag fra den 28. mars. Flere av disse endringene har effekt kun for skatteobjektene, og marginal eller ingen betydning for kommuneutbetalingene i denne sammenheng, men noen endringer vil også påvirke disse. *Under hvert av punktene under har vi, uthevet i blå skrift, skissert hvordan hendelser etter vedtak eller hendelser (eks. Regjeringens forslag til Statsbudsjett for 2024, og Restauksjon av MTB i Okt 2023), vil påvirke modell og resultater ytterligere:*

- Grunnrente- skattesatsen ble redusert fra 35 % til 25 %, som vil påvirke proveny
Her skisserer Statsbudsjettet en forventning om et proveny på bakgrunn av 2023-intektene for næringen, på 5 mrd. NOK, før fradrag av innbetalt produksjonsavgift. Inntekter fra produksjonsavgift i 2023, er i det samme budsjettet anslått til å bli 1.050 mill. NOK (Vår modell beregner denne til 1.099 mill. NOK, så ikke noe betydelig avvik)
- Økt inntekt til verts-kommuner og -fylker gjennom at disse, gjennom en ekstrabevilgning til Havbruksfondet, skal sikres inntekter som om den økte produksjonsavgiften på kr. 0,90 per kilo vis-vis kr. 0,56 per kilo, hadde blitt innført fra 01. januar 2023.
I statsbudsjett for 2024, foreslås det å bevilge et beløp på 1.197 mill. NOK til Havbruksfondet)

I tillegg har Stortinget som et ledd i dette vedtaket, også sendt flere anmodningsforslag til regjeringen, hvor noen av disse indirekte kan påvirke kommuneutbetalinger.

- Stortinget ber regjeringen sørge for at miljøindikatorer for trafikklys-systemet er på plass fra auksjonsrunden i 2024. *Dette antas å kunne ha innvirkning på både hvor stor andel av tillatelsene som tillates å vokse, redusere kapasiteten eller satt på stand-by. Det kan også påvirke betalingsvilligheten i en auksjon.*
Her er det ikke noe nytt per medio oktober 2023, og heller ikke per august 2024
- Regjeringen bes om å innføre en ordning som gjør at nedtrukket produksjon som følge av trafikklys-systemet kan produseres i lukket teknologi. *Dette kan gi et marginalt høyere produksjonsvolum fra 2025 enn i motsatt fall, og kan gi en marginalt høyere betalingsvillighet på auksjonert MTB.*
Her var det ikke noe nytt per medio oktober 2023, og nesten et år etter (august 2024), er det ingen signaler på når (om) (innen fristen som Stortinget gav -> Ila 2024), eller hvordan, en slik ordning vil bli utformet.
- Regjeringen bes frem til statsbudsjett for 2024 å vurdere om det er grunnlag for grunnrenteskatt på havbruk til havs. *Dette vurderes å ikke ha noen innvirkning på proveny eller kommuneutbetalinger på de nærmeste årene. Her er det i Statsbudsjettet ikke noe nytt per medio oktober 2023. Dette har også latt vente på seg fra regjeringens hold, men det er lovet avklaring om bl.a. tildelingsmekanismer og annet, ila første kvartal 2025.*

Proposisjonen fra den 28. mars var på en rekke områder uklar på detaljer og fortolkninger. Dette er overhodet ikke avklart gjennom vedtaket i Stortinget, ei heller gjennom regjeringens forslag til statsbudsjett. Slike uklarheter og detaljer som det enda ikke er fremlagt en klar beregningsmetodikk eller tydelig fortolkning for, har betydning for både fordelingsprinsipper og grunnrenteprovenyets størrelse fremover. Dette vil igjen påvirke kommuneutbetalinger gjennom foreslåtte ekstrabevilgninger.

De viktigste slike uklarheter, eller ubesvarte spørsmål, nevnes her – sammen med hvilke forutsetninger Kontali har lagt til grunn i modellen.

- Normprisrådets mandat, og hvordan dette rådets vurderinger fra 2024 vil påvirke skattbar bruttoinntekt, og derigjennom proveny. *Kontali forutsetter at det i stor grad blir lagt vekt på at det salgspriser ligger tett opp til de reelle prisene som skatteobjektene har oppnådd, dvs. at kontraktspriser blir hensyntatt, likeså priser for ned-klassede og foredlede produkter hensyntas. Dette er forutsetninger som bare delvis synes hensyntatt i høringsforslaget til Normprisrådets funksjon og mandat som hadde hørings-frist i september 2023. Nedklasset fisk vil nok bli hensyntatt, men det søkes bl.a. å finne en normprisvariant også for kontraktspriser, med basis i fremtidspriser fra et marked for finansielle kontrakter (Fishpool).*

Per August 2024, er det ikke kommet noen innstilling eller forslag fra Normprisrådet på i hvilke tilfeller normpris skal legges til grunn. Det er indikert at slike i så fall kun kan benyttes i skatteberegningsøyemed fra og med 1. juli 2024. fra og med juli 2024, har derimot en pliktig innrapportering av priser fra konsesjonsinnehavere blitt startet i regi av Fiskeridirektoratet / Altinn.

- I hvor stor grad vil skattemyndighetene tillate og akseptere skatteobjektene sine «nye og tilpassede» prinsipper for internprising og profitt-allokering på de ulike verdikjedene. *Kontali legger til grunn at slik fordeling historisk har vært gjort til gunst for sjøfasen, og at en riktigere og mer balansert fordeling, generelt blir akseptert (og dokumentert), og at dette vil bidra til å redusere provenyet.*
- Regjeringens Proposisjon fra 28. mars skisserer spesifikt for kommunesektorens andel av grunnrenten, at:

Kommunesektorens andel av salgsprouveny fra tillatelses-salg, økes fra 40 % til 55 %.

Kommunesektoren «skal få inntekter tilsvarende halvparten av provenyet fra Grunnrenteskatten. Dette oppnås ved å gi en ekstrabevilgning til kommunesektoren i år der grunnrenteskatten er høy. Ekstrabevilgningen fordeles til kommunene etter kostnadsnøkkelen i rammetilskuddet, og fordeles også til fylkeskommunene. Beregningen baseres på grunnrenteskatten året før. Regjeringen vil komme nærmere tilbake til dette senest i statsbudsjettet for 2024.»

Dette punktet gir rom for ulike tolkninger – med til dels stor effekt for kommuneutbetalinger.

- Er inntektene som stammer fra kapasitets-salg ment inkludert her? I dette tilfellet, vil instruksene for utbetalinger fra Havbruksfondet endres, slik at utbetalingene jevnnes ut, og kommuneandelen blir jevnere fra år til år?
- Dersom ikke dette skjer, vil ekstrabevilgninger gis i år uten effekt fra MTB-salg, og utebli i år med denne effekten? Eller ser en for seg at dette – og dermed kommuneandelen jevnnes ut i beregningsgrunnlaget?
- Er «halvparten» av grunnrenteproveny, ment å beregnes fra brutto grunnrenteproveny, eller netto (dvs. etter et evt. fradrag av forrige års ekstrabevilgning til kommunesektor kommunenes.). Hvis det er tenkt halvparten av brutto grunnrenteproveny, vil dette beregnes av proveny før eller etter at innbetalt produksjonsavgift (som er direktefradrag i utlignet skatt), er trukket fra hos skatteobjektene?

Kontali legger til grunn at det er brutto grunnrenteproveny som vil bli basis for en slik beregning, og at det vil foretas en utjevning mellom år med og uten proveny fra salg av MTB.

Eksempelvis: Selv om regjeringen i sitt forslag til statsbudsjett for 2024, selvberegner at provenyet fra 2023 vil være 5.000 mill. NOK (ikke 5.500 mill. NOK som i vår modell, så holderv fast ved vårt anslag)

Selv om skattesatsen er redusert betydelig fra modellscenario kjørt rett etter lovforslaget, har oppnådde laksepriser også vært betydelig høyere enn forutsett i mars. Dette gjør at forventet grunnrenteproveny ikke reduseres i så stor grad fra den gang. En opprettholdt nivå på bunnfradrag, bidrar også til dette.

Grove og foreløpige beregninger med dette som forutsetning tilsier ca. 1.000-1.200 mill. NOK til fordeling mellom kommune sektor (alle kommuner og fylker) gjennom ekstrabevilgning fra året 2025 (annethvert år).

Det har ikke kommet frem nye opplysninger eller avklaringer på dette i forslaget til statsbudsjett. For 2024, vil samlede inntekter (= utbetalinger fra Havbruksfondet) fra både salg av kapasitetsjusteringer i 2024, auksjon av restkapasitet MTB i oktober 2023, og bevilgning til Havbruksfondet med basis i produksjonsavgift for 2023, overstige halvparten av beregnet proveny fra grunnrenteskatten for 2023. Dette er uavhengig om en legger regjeringens anslag, eller anslag i vår modell til grunn.